

212. การประเมินความคุ้มค่าการลงทุนและสถานะความเสี่ยง ของเกษตรกรจากความแปรปรวนด้านการผลิตและ ราคาของผลผลิตมันสำปะหลัง Cassava Production Cost and Economic Profit

สุรพงษ์ เจริญรัก นันทวรรณ สโรบล กุลศิริ กลั่นนุรักษ์

บทคัดย่อ

ในฤดูปลูกปี 2548/49 2549/50 และ 2550/51 ได้เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสำรวจตัวอย่างมันสำปะหลัง ได้แก่ พื้นที่ปลูก การปลูก และการดูแลรักษา การใช้ปัจจัยการผลิต การเก็บเกี่ยว การขนส่ง โครงสร้างต้นทุน และผลตอบแทน ของเกษตรกรในเขตจังหวัดนครราชสีมา (40 ราย) ชลบุรี (6 ราย) ระยอง (8 ราย) สระแก้ว (8 ราย) และกาญจนบุรี (10 ราย) ศรีสะเกษ (8 ราย) อุบลราชธานี (19 ราย) และราชบุรี (10 ราย) รวมแบบสำรวจ ตัวอย่าง จำนวน 109 ราย จาก 8 จังหวัด แล้วนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาประเมินความคุ้มค่าการลงทุน สถานะ ความเสี่ยงของเกษตรกรจากความแปรปรวนด้านการผลิต และราคาของผลผลิตมันสำปะหลัง ผลการทดลองพบว่า ใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดนครราชสีมา เกษตรกรจำนวน 40 ราย มีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังเฉลี่ย 2,602.62 บาท/ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 3.39 ตัน/ไร่ ราคาขายเฉลี่ย 1,350.00 บาท/ตัน รายได้รวมเฉลี่ย 4,549.77 บาท/ไร่ รายได้สุทธิ (กำไร) เฉลี่ย 1,963.49 บาท/ไร่ ผลผลิตค้ำทุ่นเฉลี่ย 2.13 ตัน/ไร่ และราคาค้ำทุ่นเฉลี่ย 779.61 บาท/ตัน สัดส่วนของต้นทุนการผลิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดนครราชสีมาพบว่า การเตรียมดินมีค่าใช้จ่ายต่อไร่ เฉลี่ยร้อยละ 16.96 ค่าท่อนพันธุ์และค่าแรงปลูกร้อยละ 7.15 ค่าปุ๋ยร้อยละ 22.44 ค่ากำจัดวัชพืช 16.60 ค่าเก็บเกี่ยวและค่าขนส่งร้อยละ 36.00 สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดศรีสะเกษ และอุบลราชธานี รวม 2 จังหวัด เกษตรกรจำนวน 27 ราย มีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังเฉลี่ย 3,082.22 บาท/ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 5.64 ตัน/ไร่ ราคาขายเฉลี่ย 1,010.00 บาท/ตัน รายได้รวมเฉลี่ย 5,709.68 บาท/ไร่ รายได้สุทธิ (กำไร) เฉลี่ย 2,627.46 บาท/ไร่ ผลผลิตค้ำทุ่นเฉลี่ย 3.05 ตัน/ไร่ และราคาค้ำทุ่นเฉลี่ย 542.46 บาท/ตัน และพบสัดส่วนของต้นทุนการผลิตที่ จังหวัดศรีสะเกษ และอุบลราชธานีว่า การเตรียมดินมีค่าใช้จ่ายต่อไร่เฉลี่ยร้อยละ 22.66 ค่าท่อนพันธุ์และค่าแรง ปลูกร้อยละ 18.37 ค่าปุ๋ยร้อยละ 11.76 ค่ากำจัดวัชพืช 6.18 ค่าเก็บเกี่ยวและค่าขนส่งร้อยละ 46.53 ในภาคตะวันตก เฉลี่ยจากจังหวัดกาญจนบุรี และราชบุรี เกษตรกรจำนวน 20 ราย พบว่า มีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังเฉลี่ย 2,310.35 บาท/ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 2.92 ตัน/ไร่ ราคาขายเฉลี่ย 1,164.50 บาท/ตัน รายได้รวมเฉลี่ย 3,412.00 บาท/ไร่ รายได้สุทธิ (กำไร) เฉลี่ย 1,192.14 บาท/ไร่ ผลผลิตค้ำทุ่นเฉลี่ย 1.98 ตัน/ไร่ และราคาค้ำทุ่นเฉลี่ย 788.28 บาท/ตัน และพบสัดส่วนของต้นทุนการผลิตว่า การเตรียมดินมีค่าใช้จ่ายต่อไร่เฉลี่ยร้อยละ 30.99 ค่าท่อนพันธุ์และค่าแรง ปลูกร้อยละ 8.42 ค่าปุ๋ยร้อยละ 18.00 ค่ากำจัดวัชพืช 9.65 ค่าเก็บเกี่ยวและค่าขนส่งร้อยละ 32.92 ส่วนที่ภาค ตะวันออก เฉลี่ยจาก 3 จังหวัด (ชลบุรี ระยอง และสระแก้ว 26 ราย) พบว่า ต้นทุนการผลิต มันสำปะหลัง เท่ากับ 4,142.22 บาท/ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 6.00 ตัน/ไร่ ราคาขายเฉลี่ย 1,189.92 บาท/ตัน รายได้รวมเฉลี่ย 7,178.39 บาท/ไร่ รายได้สุทธิ (กำไร) เฉลี่ย 3,437.00 บาท/ไร่ ผลผลิตค้ำทุ่นเฉลี่ย 3.39 ตัน/ไร่ และราคาค้ำทุ่นเฉลี่ย 698.79 บาท/ตัน สัดส่วนของต้นทุนการผลิตพบว่า การเตรียมดินมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยร้อยละ 20 ค่าปุ๋ยร้อยละ 15 ค่ากำจัดวัชพืชร้อยละ 9 ค่าท่อนพันธุ์และค่าแรงปลูกร้อยละ 7 ค่าเก็บเกี่ยวร้อยละและค่าขนส่งร้อยละ 49

จากสัดส่วนต้นทุนการผลิตเฉลี่ยทั้งสองภาค (109 ราย) เฉลี่ยจากฤดูปลูกปี 2548/49 2549/50 และ 2550/51 พบว่า การเก็บเกี่ยวและค่าขนส่ง เป็นต้นทุนการผลิตที่มีสัดส่วนสูงสุดร้อยละ 39.63 รองลงมาได้แก่ ค่าเตรียมดิน มีสัดส่วนร้อยละ 23.60 ค่าปุ๋ย ร้อยละ 16.70 ค่ากำจัดวัชพืช ร้อยละ 10.68 และค่าท่อนพันธุ์ และ

ค่าปลูก มีสัดส่วนร้อยละ 9.39 ดังนั้นการลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังควรหาวิธีลดค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยว เช่น การใช้เครื่องจักรกลที่เหมาะสม เป็นต้น

การนำไปใช้ประโยชน์

การลดต้นทุนการผลิตถูกจัดอันดับไว้ว่ามีความสำคัญอันดับแรกในการวิจัยและพัฒนา มันสำปะหลังของประเทศไทย งานวิจัยวิธีการปลูก และพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ควรทำแบบเกษตรกรมีส่วนร่วมเพื่อแก้ปัญหาการผลิตจะช่วยให้งานวิจัยเป็นรูปธรรมมากขึ้น ข้อมูลความคุ้ม

ค่าการลงทุน และความเสียหายของเกษตรกรจากการผลิตมันสำปะหลัง ตั้งแต่การผลิต และการตลาด สามารถใช้ประกอบการวางแผนทางค้นคว้าวิจัยพัฒนาพันธุ์พืช และเทคโนโลยีการผลิตให้มีความเหมาะสม และตรงตามความต้องการของเกษตรกร ลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ เกษตรกรมีโอกาสได้เลือกใช้เทคโนโลยีการผลิตได้ตรงตามต้องการ และความเหมาะสมของแหล่งที่ทำการผลิต สามารถผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของตลาด ช่วยลดความเสี่ยง และคุ้มค่าต่อการลงทุน